

SKRYTÝ MODLITEBNÍ ŽIVOT

Krev křesťanského života

David Martin MacIntyre

TRITON

TRITON
Praha / Kroměříž

David Martin MacIntyre

SKRYTÝ MODLITEBNÍ ŽIVOT

Krev křesťanského života

KATALOGIZACE V KNIZE - NÁRODNÍ KNIHOVNA ČR

MacIntyre, David Martin

[Hidden life of prayer. Česky]

Skrytý modlitební život : krev křesťanského života / David Martin MacIntyre ; z anglického originálu The hidden life of prayer: The life-blood of the Christians... přeložil Václav Petr. -- Vydání první. -- V Praze : Stanislav Juhaňák - Triton, 2017

ISBN 978-80-7553-427-9 (pdf)

27-534.3 * 27-584.5 * 2-587.7 * 27-184 * 27-726.6 * 929-058.1

- křesťanská modlitba
- duchovní cesta
- duchovní zkušenosti
- Bůh a člověk
- křesťané -- 4.-19. století
- osobnosti -- 4.-19. století
- populárně-naučné publikace
- citáty

27-5 - Liturgie. Křesťanské umění a symbolika. Duchovní život [5]

SKRYTÝ MODLITEBNÍ ŽIVOT

Krev křesťanského života

David Martin MacIntyre

David Martin MacIntyre
SKRYTÝ MODLITEBNÍ ŽIVOT
Krev křesťanského života

Tato kniha ani žádná její část nesmí být kopírována, rozmnožována a ani jinak šířena bez písemného souhlasu vydavatele.

© Stanislav Juhaňák – TRITON, 2017
Translation © Václav Petr, 2017
Cover © Renata Brtnická, 2017

Vydal Stanislav Juhaňák – TRITON,
Vykáňská 5, 100 00 Praha 10,
www.tridistri.cz

ISBN 978-80-7553-427-9 (pdf)

*Když se modlíš, vejdi do svého pokojíku,
zavři za sebou dveře a modli se k svému Otci,
který zůstává skryt; a tvůj Otec, který vidí,
co je skryto, ti odplatí.*

MATOUŠ (6,6)

ŽIVOTOPISNÝ PROLOG

Je vskutku nezbytné doprovodit nové vydání *Skrytého modlitebního života* životopisným prologem. Koho jiného označit za muže modlitby, ne-li autora této knihy, ctihodného Davida M M'Intyra, jenž se již dočkal nebeské korunovace? Vždyť svůj život prožil před tváří Boží! Byli bychom však na omylu, pokud bychom jej považovali za člověka pohybujícího se v tak vysokých sférách, že by byl na tomto světě neupotřebitelný. M'Intyre představoval mystika praktického. Podobně jako Mojžíš, i on sestoupil z hory, na níž rozmlouval s Bohem, a se zářící tváří, obdařen božskou mocí, se stal velkým vůdcem zástupů.

Jeho narození a znovuzrození

Autor této a mnoha dalších knih se narodil jako syn faráře ve vesničce Monikie ve skotském hrabství Angus v roce 1859. O svém raném dětství sám říká: „Vyrůstal jsem v křesťanské domácnosti – jako obyčejné dítě, jež mělo přiměřený smysl pro to, co se má a nemá, a nedopouštělo se přílišných prohřešků. Nevzdálil jsem se z ‚ovčince Božího‘, a přesto jsem si byl často až bolestně vědom toho, že jsem do království Boží lásky ještě nevstoupil.“

Již záhy zasvětil život hledání Boha, aby v letech příštích pochopil, že Bůh hledá jeho. Kýžený cíl nebyl nikterak vzdálený, neboť jako světelný paprsek se mu

již záhy vpálila do vědomí pasáž: „Věř v Pána Ježíše, a budeš spasen ty i všichni, kdo jsou v tvém domě.“ Něžné chlapcovo srdce se od té chvíle neodvolatelně oddalo Pánu.

„Neprodleně, aniž bych váhal byť i jen na okamžik, jsem svou duši svěřil Kristu a dosáhl klidu a pokoje. Od té doby jsem nikdy nepochyboval o tom, že Pán jedná v mém zájmu. Navenek prakticky žádný rozdíl nena-
stal, ale změna, k níž došlo v mém nitru, byla obrovská. Začal jsem se ze svého Boha Spasitele radovat a pocít
útěchy, který mi ona šťastná chvíle přinesla, mě již ni-
kdy neopustil. Navzdory tomu, že s lítostí vzpomínám
na častá zklamání, jimiž jsem bezpochyby zraňoval Vy-
kupitelovo srdce, po většinu života mi byl Bůh radostí
a štěstím. S důvěrou očekávám, že nepromarním ani
vteřinu jara své první lásky a dočkám se věčného léta.“

Počátky studia

Centrem jeho akademické kariéry byl Edinburgh. Ještě za studentských let se stal pod vedením dr. Kelmana, otce proslulého kazatele z edinburského kostela sv. Jiří, misionářem kostela sv. Jana v Leithu, severním obvodu Edinburghu. M'Intyre pak získával krátké zkušenosti na různých místech – v Dundee, ve Willesden a v londýnské Drury Lane, aby mu posléze bylo svě-
řeno vedení misie v Anglii, známé jako English Presby-
terian Extension Church a působící v College Parku
v Kensal Rise na severozápadě Londýna. Dva roky svě-
domité práce rychle uplynuly a zapálený student se vrá-
til do Edinburghu, aby tam dokončil teologická studia.

Rozrůstající se sbor na mladého misionáře nicméně nezapomněl. Během jeho pobytu v Edinburghu se londýnská presbyteriánská rada starších rozhodla udělit misii v College Parku status regulérního církevního sboru pod vedením prozatímního kazatele a hodlala tuto funkci svěřit M'Intyroví. Snem mladého muže byla venkovská farnost, ukázalo se však, že osud mu určil něco jiného. Delegace, jež za ním přišla a představila se jako „skupinka mužů, jejichž srdcí se dotkl Pán“, jej dojala. Tím se započala jeho profesionální kariéra. David M'Intyre byl ordinován na kněze v kostele College Park Church v Londýně v roce 1886.

Kazatelská činnost

Plných pět let zůstal v Londýně. Teprve v roce 1891 byl povolán stát se kolegou a následovníkem ctihodného dr. Andrewa A. Bonara, jehož vliv tehdy dosahoval zenitu. Finniestonský kostel fungoval jako pařeniště evangelismu. Posílen touhou svého srdce se kazatel-učedník David M'Intyre rozhodl nabídku přijmout. Učinil tak pod tlakem okolností a vševědoucí prozřetelnosti Boha, jemuž již dříve bezvýhradně zasvětil celý život.

M'Intyrovo a Bonarovo partnerství trvalo krátce, zhruba patnáct měsíců. Přervalo je úmrtí staršího kazatele. Život se však neměří časem. Toto období zanechalo v mysli a duši mladšího muže hluboké dojmy. Zůstal ve svém výjimečném stádečku jediným pastýřem, pevně rozhodnutým kráčet v požehnaných šlépějích milovaného kolegy.

Téměř dva roky po smutném odchodu Andrewa A. Bonara se David M'Intyre oženil se třetí dcerou svého zesnulého kolegy, Jane Christian Bonarovou. Spojení těchto dvou lidí se šťastně osvědčilo. „Pro mne,“ pravil o manželce v její přítomnosti při oslavě jubilea, „je andělem Božím.“ Sdílela s ním život až do konce a přežila jej asi o dva roky.

Jako jediný kněz finniestonského kostela se M'Intyre vypracoval v ideálního pastora a pověstného kazatele. Nikdy z něho nevyrostl výtečný řečník či veřejná celebrita. Na tuto dráhu se vlastně ani nepokusil vydat. Hodnoty spatřoval v něčem jiném. Důraz kladl na zbožný výklad živoucího Slova. Čerpal vždy ze zdrojů hlubokých, zásobovaných svěží vodou. Přednášel tiše, dokonce s monotónní intonací, avšak přesvědčoval zřejmou upřímností mysli a ducha. Vytríbeným obsahem projevu cílil k jádru věci a uspěl tam, kde jiní, obratnější a květnatější řečníci selhávali. Jeho kazatelská činnost ve finniestonském kostele, Bohem převelice požehnaná, pokračovala od roku 1891 až do roku 1915, kdy se, stejně jako jeho vynikající kolega, reverend William Simpson, MA, stal kazatelem emeritním.

Rektorem biblického institutu v Glasgow

Ještě za svého působení ve Finniestonu přijal dr. M'Intyre v roce 1913 nabídku vedení Glasgowského biblického institutu (Glasgow Bible Training Institute) a nahradil ve funkci rektora dosavadního Johna Andersona. Ukázalo se, že je nemožné zvládnout beze zbytku oba úřady najednou, a tak v roce 1915 přijal titul čestného

hlavního kazatele ve Finniestonu a veškeré své síly napřel do vzdělávání a výcviku studentů pro domácí i zahraniční misijní činnost. Této práce se dr. M'Intyre zhostil více než znamenitě.

Během doby, kdy zastával úřad rektora, absolvovala tuto vysokou školu více než tisícovka studentů. Většina z nich mířila do zahraničních misí. Osobně jsem se s panem rektorem seznámil tak, že mi nabídl místo externího lektora v oboru biblické a systematické teologie. Bylo to asi pět let předtím, než jsem pod jeho vedením ukončil nejvyšší vzdělání. Dr. M'Intyre byl ideálním vedoucím pedagogického sboru.

Své kolegy neustále ubezpečoval, jak je jim za jejich spolupráci neobyčejně zavázán. Stěží nám dal kdy najevo, jak moc jsme zavázáni my jemu. Měl rád svůj šálek čaje o jedenácté, a když jsem jako lektor pracovně zavítal do Institutu, vybízel mě, abych mu dělal společnost. Tehdy jsem měl příležitost ocenit jeho decentní smysl pro humor. Byl to nejsympatičtější člověk, jakého jsem kdy potkal. Jeho nejčastější věta zněla: „To je mi ale líto.“ Studenti jej milovali. Pečoval o všechny jako otec. Možná je rozmazloval, ale jeho neobyčejnou velkorysost jsme nemohli neobdivovat a neobhajovat.

Výročí jeho kazatelské činnosti

Kazatelské jubileum ctihodného reverenda Davida M M'Intyra, DD, se slavilo ve finniestonském kostele v květnu roku 1936. Byla to velká sláva, panovala atmosféra prosycená radostí a díkůvzdáním.

Sešli se tu přátelé ze širokého okolí, aby mu vzdali zasloužený hold. Nejctihodnější lord Maclay, PC, LLD., JP, mu jménem celého shromáždění, světa viditelného i neviditelného, věnoval šek na 500 liber šterlinků. Poté byla přečtena prostá nevyumělkovaná řeč, jejíž text by se dal zasadit do zlata. Obsahovala i následující památnou pasáž:

S radostí musíme konstatovat, že jste svým kazatelským vlivem značně přesáhl hranice milovaného Finniestonu. Ve všech církevních sborech jste vysoce ceněn jako Bohem stvrzený evangelista, jako učenec a teolog znalý ústředních pravd Božích, jako organizátor modlitebních kroužků mezi lidem Božím a jako spisovatel, jehož užitečné knihy zaujaly široký okruh čtenářů, za což vám glasgowský senát s hrdostí a uspokojením udělil titul doktora teologie.

Onoho večera byla vyřčena řada čestných uznání. Pokorný oslavenec pak přednesl pamětihodnou řeč, v níž odhalil podrobnosti ze svého života a prozradil obecně známé i neznámé rysy svého charakteru. Chválou ostatních ani trochu nešetřil. Nejdojemněji zapůsobil závěrečnými slovy: „Má kazatelská činnost se nyní musí chýlit ke konci. Vstoupil jsem do sféry, jež se dotýká hraničního přechodu do Královny země, v níž se, jak nás upozorňuje John Bunyan, neustále obnovuje smlouva mezi Nevěstou a Ženichem. Je to smlouva nezištné milosti, neboť spasení nejsme skrze spravedlivou práci, kterou jsme vykonali, nýbrž skrze Jeho

milosrdenství. Spoléhám na Jeho slovo a Jeho dokonané dílo.“

Dr. M'Intyre – člověk

Kazatelské jubileum se slavilo v roce 1936. Dr. M'Intyre se odebral na slávu Boží 8. března 1938. Posel, který jej povolal, o sobě dával již delší dobu vědět. Zdraví dr. M'Intyry bylo zřetelně chatrné, dostavovaly se těžké záchvaty bronchitidy. Přesto se mužně chopil opratí a řídil své záležitosti až do samotného konce. Přál si zemřít ve službě.

Vždycky zachovával klid a vyrovnanost. Jen jedinkrát jsem jej zažil rozrušeného: ve chvíli, kdy mu řekli, že by měl zvážit odchod do důchodu, a kdy hrozilo, že by musel veškerou práci ukončit. Na tomto muži byla na první pohled patrná především jeho pracovní nezdolnost a neúnavnost. Absurdnost této jeho stránky bila do očí, když ostatní začal upozorňovat, aby byli opatrní a více odpočívali. Bible se mu stala farností, kterou procházel křížem krážem uctivým učeným krokem. Měl mimořádný smysl pro detail, vybaven spíše myslí analytickou než syntetickou, vzácné nadání duchovního vhledu a téměř tajuplnou schopnost vystihnout lidskou povahu.

Navzdory svým slušným vlohám pro funkci řídicího pracovníka a schopného obchodníka spatřoval skutečné hodnoty jinde, ne v tomto světě. Byl loajálním duchovním, nikoli klerikem. Jako neohrožený teolog spolehlivě a neochvějně hájil základy evangelikalismu, ne však zpátečnictví či tmářství. Z doktrinálního hlediska

je možné dr. M'Intyra považovat za pokrokového konzervativce, ale nedal by se zařadit do žádné teologické škatulky. Jeho konkrétním učením byl komplexní Nový zákon jako takový. Není ani třeba dodávat, že zřetelně vyčníval jako muž žijící modlitbou. Chodil s Bohem a rozmlouval s Bohem.

Jako spisovatel po sobě zanechal rozsáhlé dílo. Sám byl náruživým čtenářem, v podstatě milovníkem knih. Jeho osobní příspěvek k biblické a devocionální literatuře nepřestáváme obdivovat. Kromě svěžích dopisů z mnoha zemí, o nichž dr. M'Intyre tak laskavě psal, udržují jeho jméno ve známosti jeho četné knihy, jejichž mystický duch dodnes mocně působí na tisíce vděčných čtenářů.ⁱ

PŘEDMLUVA

Vzhledem k příležitosti¹ vyjádřit, komu bych rád tuto knihu věnoval, dovoluji si zde uvést ctěné jméno dr. Andrewa A. Bonara a vzpomenout vroucí zbožnost charakterizující ty, kteří s ním byli ve službě Kristu spojeni nejdůvěrněji.

Deník a dopisy Andrewa Bonara, patřící dnes již ke křesťanské klasice, jsou patrně nejlepším pojednáním o soukromé modlitbě vůbec. Původně byla kniha zamýšlena jako záznam nejvýznamnějších momentů Bonarova života, ale nakonec se prakticky výhradně proměnila v nástroj k zaznamenávání a testování jeho modliteb.

Ve čtvrtek 4. prosince 1856 byl pan Bonar uveden do úřadu duchovního pastýře finniestonského kostela v Glasgow. Večer téhož dne nově vyjádřil svoje pocity ohledně významu modlitby: „Pán mne naplnil touhou a přesvědčením, že stejně dlouhý čas, který trávím s lidmi na veřejnosti, musím trávit s Ním o samotě.“

O pár měsíců později napsal: „Téměř deset dní jsem se modlil jen s nesmírnými obtížemi a moje houževnatost doznala značného úpadku. S pomocí Pána, jenž mi dodal sílu, jsem se vrátil k původní praxi: modlitbě a kontemplaci Slova věnuji nejméně tři hodiny denně.“

K prvnímu jubileu si zapsal: „Zítřka mám v úmyslu strávit modlitbou v kostele většinu dne. Pane, pomáhej mi.“ Později zjišťujeme, že si v každém měsíci vyhradil k modlitbě a půstu vždy jeden celý den. Jeho zbožnost

přetékala ze všech stávajících koryt. Věty následujícího typu ukazují, že se řídil vlastními směrnicemi: „Večer jsem pociťoval nejtrpčí zármutek nad apatií zdejšího kraje. Ti lidé zemřou! Zemřou! A ani se nad sebou nezamyslí. Nemohl jsem usnout, musel jsem na to myslet. S nářkem a přerývaným sténáním jsem volal Pána.“

Další jeho postřeh: „Měl bych započítávat dny ne podle toho, co jsem získal z hlediska prospěšnosti, ale podle možností modlit se ve víře a opřít se o Boha.“ Jindy podotýká: „Modlitba by si měla vydobýt prostor sama“; a opět: „V obdobích, kdy je člověk ve víru práce, zaneprázdněný dokonce i chvályhodnými činnostmi, se Satan často chopí příležitosti a klade modlitbě do cesty překážky.“ Cituje Johna Flavela: „Dábel si je vědom, že jedna hodina sblížení a vřelé rozmluvy s Bohem v modlitbě mají tu moc strhnout stavbu, kterou ďábel budoval, mnohdy v potu tváře, celý rok“; a ze své vlastní zkušenosti dodává: „Jako čejka chocholatá mi Satan odvádí pozornost od podstatných záležitostí (modlitby a družení se s Bohem) neustálými poukazy na něco, co souvisí s jinými oblastmi mé práce..., čímž jsou často nenávratně ztraceny nejnadějnější okamžiky dne a s nimi i příležitosti k ,modlitbě a účasti na proměně Páně‘.“

Za příležitost k „podnikání s darem modlitby“ považoval zejména svou dovolenou. „Uvědomuji si,“ píše pan Bonar, „že Mistr poukazuje na nutnost nepolevujícího čekání na Boha, jež nám pobyt na venkově umožňuje.“ Během plavby do Ameriky, kde se zúčastnil Northfieldské konference – ale i během plavby zpáteční –, využíval příležitost „modlit se na lodi několik

hodin denně“. Často se uchyloval na ostrov Mull. Píše o tom: „To nejlepší, co na tomto tichém ostrově nalézám, jsou vhodné příležitosti k modlitbě.“

A když pan Bonar čas od času hodnotil svou kazatelskou činnost, ze všech věcí, jichž litoval, jej nejvíce rmoutily nevyužití příležitosti k modlitbě: „Moje srdce mě napomíná, že dosud nejsem jako Epafras, jenž ‚se ve svých modlitbách namáhá‘.“ Jindy prohlásil: „S děsivým selháním jsem konfrontován na každém kroku, např.: ‚Až dosud jsi o nic neprosil v mém jménu [říká Pán]‘; ‚Trpím nouzí o modlitbu v náležitě míře a způsobu‘; ‚Mám téměř ochromující pocit, že jsem se v uplynulých dnech dopustil hříchu opominutí. Kéž bych se modlil víc‘; ‚Ach, kéž bych se modlil stokrát častěji!‘“

Nejspíš nejdůvěrnějším spolupracovníkem dr. Bonara byl Robert Murray McCheyne. Jeho modlitební život byl téměř příslovečný. Dr. James Hamilton o něm napsal: „Oddával se modlitbám. Podobně jako jeho požehnaný Mistr, i on často vstával dlouho před rozedněním a trávil čas zpěvem žalmů a chvalozpěvů a devocionálním čtením Slova, jež v hojnosti dlelo v jeho nitru. Jeho procházky, projížďky a poutě posvěcovala modlitba... Nic na světě tolik nemiloval, jako uchýlit se na osamělé místo a modlit se; a zchátralá kaplička v Invergowie a mnohá další odloučená místa v okolí Dundee si oblíbil jako útočiště, na nichž se často a s nadšením oddával osvěžujícímu spojení s Bohem. Jen zřídka jsme se mohli setkat s někým, kdo se modlil velice konkrétně a zároveň nesmírně uctivě, či s někým, v jehož přiznání hříchů se mísilo tvrdé opovržení sebou samotným s velkou synovskou láskou. A nyní, když

„Mojžíš, můj služebník, zemřel“, patrně nejtěžší ztrátou, kterou utrpěli jeho bratři, jeho lid a země, je ztráta jeho přímlyvy.“

Jen pár měsíců před smrtí pan McCheyne zdůraznil některé úvahy týkající se knihy *Reformace skrytou modlitbou*. „Musím,“ píše, „trávit ve spojení s Bohem co nejvíc hodin denně. Je to moje nejušlechtlejší a nejplodnější zaměstnání a není na místě ho jakkoli upozadřovat.“ Tento spis o osobní reformaci zůstal zjevně nedokončený. „A nyní,“ dodává životopisec, „už poznal všechno a svět poznal jeho.“

A je třeba zmínit i dr. Moodyho Stuarta, nesmírně oblíbeného přítele. O něm životopisec píše: „Dr. Moody Stuart byl mužem modlitby nade všechny... Modlil se neúnavně... Vždy se modlil všemi způsoby a vznášel snažné prosby v Duchu, vytrvale a houževnatě soustředěný. Cítil, že nic není tak bezvýznamné, aby to nemohl v modlitbě předeštrít Bohu, a že nic není tak velevýznamné, aby o to nemohl poprosit v Ježíšově jménu... Modlitbu měl jako svou druhou přirozenost.“ Sám se přiznal: „Musím říci, že nepomine jediný den, aniž bych nepopatřil na krásu Páně a nebyl znovuzrozen Jeho milostí. Obvykle mě Pán provází po většinu dne a denně mi umožňuje nový vřled do hloubky a svobody Svě lásky, odsouzení hříchů a kajícnosti ducha, v němž nalézám hojnost míru, pokoje a odpočinku.“ V souhlasu s pravidly, jimiž se řídil ve svém vlastním modlitebním životě, ostatním doporučoval: (a) Modlete se, dokud se vám dařl modlit, (b) modlete se, dokud si uvědomujete, že je vám nasloucháno, a (c) modlete se, dokud neobdrříte odpověď.